

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Preț de Distribuție
Pe un an 4 Cor. — Pentru
Canada și America
10 Cor.

Preț de zi pentru Mo-
neda și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisuri nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Mișcarea junilor Turci.

Săptămânile trecute o veste din Macedonia a stârnit senzație pretutindeni: asasinarea lui Şemzi-paşa. De data asta nu era vorba de un nou episod al sfâșierii prelungi și dureroase dintre popoarele creștine rivale în Macedonia, ci de izbucnirea la suprafață a unui vechiu curent revoluționar reformativ, ce se alimentase ascuns în sânul poporului turcesc. Asasinarea lui Şemzi-paşa a fost signalul de alarmă al junilor turci.

Mișcarea junilor turci e departe de a fi nouă. Ea a luat naștere deja după 1848. Ideile de libertate și egalitate, de regim constituțional reprezentativ au incolțit și la poporul turcesc. Nu se putea ca vijelia curentului reformativ din Franța să se oprească la porțile imperiului otoman. Curentele ideilor mari, generoase au pătruns și în lumea musulmană. Sultanul Abd-ul-Medjid nu era potrivnic acestui curent, care prinse mai ales prin propagandă și sub egida primului șef al turcilor tineri Hussein-paşa. Acesta strânse în jurul lui un mare număr de bărbeți liberali, cari citeau ziare europene și și dăduseră ei înșiși porecla de »Fedaidji«, adică conjurați. După moartea lui Abd-ul-Medjid se sui pe tron fratele său Abd-ul-Aziz, un tip de despot oriental. El suprime primul ziar al neo-turcilor numit »Muchbir« și sub el sistemul de corupție și gospodărie turcescă înflori și mai mult decât sub alții. Pe lângă că era despot capricios, mai era și risipitor. Venitele bisericilor toate in-

trau în punga padișahului. Finanțele statului le-a ruinat cu desăvârșire. De aceea în timpul domniei lui crescuseră nemulțumirea, — numărul celor ce criticau sistemul de administrație a sporit mult.

Urmașul lui, Abdul-Hamid, sultanul de azi, la suirea sa pe tron, în 1876, se arăta omul ideilor noi, aplicat să introducă întâia constituție turcescă, alcătuită de cel mai distins reprezentant al junilor turci de pe acele vremuri, marele vizir Midhat-paşa. O și lansase, dar a retras-o imediat. Alături de Midhat-paşa cei mai agili propagatori ai ideilor liberale erau pe atunci Raşid-paşa, Kaiserli Achmed, Mustafa Fasy-paşa și alții. Organul prin care își arătau ei părerile era ziarul »Wakit«.

Sultanul a pornit o adevărată haită împotriva lor. Lamura națiunii turcești, tinerii cu cultură occidentală erau prinși și judecați la moarte și exil. Insuși Midhat-paşa a fost exilat și a murit nu peste mult în exil. Cu moartea lui mișcarea reformatoare părea că s'a stins. În ascuns însă se întâi mereu. Ea se manifestă din nou în ultimii ani.

La Paris, la Londra, în Elveția și Egipt trăiesc colonii întregi de reformatori turci surghiuniți, numărul lor se sporește treptat prin absolvenții universităților din apus. Ei scriu ziare și cărți de propagandă, pe cari cu ajutorul agențiilor străine din Constantinopol și Macedonia, le răspândesc în împărăția islamică. Deși organele absolutismului cras pândesc gata să sugrumă orice pornire liberală, propaganda crește, ia înaripare tot mai largă printre turci. Ea a pă-

truns adânc în armată, căci ofițerii tineri, în mare parte crescuți în străinătate, sunt în chip firesc: aderenții cei mai infocați ai noilor idei. Revoltele în armata turcescă de o vreme încoaci sunt tot mai dese. Trupe întregi se răscoală, ne mai putând suferi jugul de fier al absolutismului. Mișcarea a pătruns chiar și în rândurile gardei sultanului. Destrămarea ordinii și disciplinei în armată e aproape generală.

Propaganda prinde cu atât mai ușor, cu cât nici chiar solda nu li-se plătește soldaților luni întregi. Și câte alte mizerii nu sunt proprii organismului turcesc în toate ramificațiile sale. Poporul turcesc e dat pradă jafului ce-l săvârșesc dirigătorii de toate categoriile. Sistemul absolutistic a adus statul la ruina de azi, populațiunea la îndobitocire. Astfel atentatele sunt la ordinea zilei, disordinea generală.

Cine cunoaște referințele interne ale împărăției turcești, administrația mizerabilă, corupția care unește pe slujitorii ei și despotismul ce sugrumă orice pornire în sufletul poporului, va înțelege tendințele turcilor tineri. E firesc ca să și dorească patria desrobită din atâtea rele și să-i pregătească condițiile de viață civilizată. Ori cât de îndepărtat să fie idealul unei împărății turcești civilizate, el se va realiza odată. Cele 20 milioane de turci, uniți numai prin fanatismul religios, redeşeptate la conștiința națională, pot încheia odată o țară puternică și înfloritoare în cadrele imperiului de azi.

Dar chiar și în fazele ei de dezvoltare

FOIȚA »TRIBUNEI«.

Tăcere.

De Edgar Poe.

— Ascultă-mă, mi spuse Demonul, punându-mi mâna pe cap. Ținutul de care îți vorbesc, e un ținut trist prin Libya, pe țărmurile Laisel. Acolo, nu-i nici liniște, nici tăcere.

Apele râului au un luciu galben-ruginit, ca șofranul; și ele nu se scurg liniștite spre mare, ci tresăltă într'una, sbălâindu-se în valburile aprinse, în lumina de purpură a soarelui. De aci, din fiecare parte a râului, ce se zbuclumă pe un pat milos, se întinde pe o distanță de mai multe mii un pustiu șters, cu nufari uriași. Ei își trec lângulos suspinul unul altuia, în singurătatea aceasta, — și și întind către cer lungie găuri de spectri, — și și clatină într'o parte și în'alta capetele nesfârșite. Și scot un mormur nelămurit; nelămurit, — ce pare că vine din adâncimi, dela cine știe ce torent mănios. Și nufarii își tremură, fiecare, suspinul. Dar își are și un hotar stăpânirea aceasta, — și el o pădure mare. Într'una, grozavă. Acolo, ca valurile pe lângă Hebride — copăceli se află într'o vecinică mișcare. Și totuși, nu-i nici o undă de vânt în văzduh. Și arborii se leșină într'una și într'o parte și într'alta, în frează puternic. Și din creștetele înalte se strecoară, picur, picur, o rouă vecinică. Și la picloare se chinuesc în veghe sprinse necunoscute flori otrăvitoare. Și deasupra, cu un loșneț supărător, se învâlmăcesc norii cenuși, mereu spre apus, până

ce se rostogolesc, într'o cădere, după zidul învâpăiat al orizontului. Și totuși, nu-i nici o undă de vânt la văzduh. Și pe țărmurile Laisel, nu-i nici liniște, nici tăcere.

O noapte adâncă, și plouă și plouă, îndată ce atingă pământul, se prefăcă în sânge. Și eu mă nimerisem la mlaștină, printre nufari, — și ploaia, în valuri, îmi cădea pe cap, — și nufarii își tremurau într'una suspinul, în solemnitatea desna-dejdei lor.

Și o clipă apoi, — luna sparse vălul ușor de ceață, lumină, — și era o lună de un roșu închis; foarte închis... Și nu știu cum: privirile îmi căzură pe o stâncă cenușie, uriașă, care se ridica pe țărmul râului și care strălucea în lumina lunii.

Și stânca aceea era așz, cenușie, — și înflorătoare și așa de sus. — Pe fruntea-i de piatră erau săpate niște litere; înaintați prin smârcul cu nufari și mă apropiai bine de mal, așa ca să pot citi literele acelea săpate în piatră. Dar nu putui să le deslușesc.

Și mă întorceam spre mlaștină, când luna începu să lumineze mal cu putere; mă întorsel și privii din nou spre stânca aceea și spre literele necunoscute; — și literele erau: desna-dejde.

Și atunci privii în sus și pe culmea stâncii era un om și mă ascunsel printre nufari ca să prind mișcările omului aceluia. Și el era bine croit și vârstos, și dela umeri până la călcăle era înfășurat într'un fel de togă de-a străvechii Rome. Și conturul lui nu se putea lămurii, — dar trășăturile lui arătau o divinitate, căci, cu tot zăbranicul nopții și a ceții și a lunii și rouii —

străluciau trăsurile feței. Și avea o frunte largă și gănoitoare, — și i puteai citi grija și-n ochii aprinși, îngrozit, și-n brazdele feței celii toate povestile suferinței durerei, ostenelei, desgustului de omenire, — și o neliniștă dorință pentru singurătate.

Și omul acesta se așeză pe stâncă; și și sprâjini capul în mâni, și și plimbă privirea de desna-dejde aceasta. Văzu copăcelii frământându-se într'una, — și arborii mari urlași; văzu sus, cerul; — un cer cu urme ușoare de nori, — și luna. — Luna aceasta de un roșu închis. Și eu mă aculsem printre nufari, și mi însemnai în minte mișcările omului aceluia. Și el tremura în singurătatea fără de sfârșit, — el noaptea într'una se tot destrăma, și el rămase acolo, pe stâncă.

Și apoi își întoarse privirea din spre cer, — și și-o îndreaptă spre tristul stn al Laisel, — și spre apele ei galbene și triste, spre legiunile galbene de nufari. Și omul acela asculta suspinul nufarilor, — și mormurii ce l scoteau.

Și eu mă înghesui în ascunzătoarea mea, — și și spionai mișcările. Și el tremura în singurătatea fără de sfârșit, — ci totuși noaptea se tot destrăma, — și el rămase acolo, pe stâncă.

Atunci mă infundai în adâncimile îndepărtate ale mlaștinii, — și rătăcii prin pădurea aceea de nufari, ce se învâlmău ușor, — și chemai lpopotamii, cari locuiau adâncimile mlaștinii. Și lpopotamii îmi auziră chemarea și veniră gătând neîntrerupt până supt stâncă, — și aci prinseră să urle la lună, lângulos, — și urletul lor sfâșitor se perdesă în pustiu acest... Eu nu eșisem din ascunzătoare, — tot acolo eram, și spionam mi-

intermediară mișcarea pornită va schimba fața situației în Balcani. »Omul bolnav« dă semne de-o viață tot mai intensivă. Și precum în veacul trecut s'au zădărnicit rând pe rând toate aspirațiile puterilor europene toate planurile de împărțire a peninsulei balcanice între ele, astfel se vor zădărnici cu vremea și tendințele politice complicate profesate de signatarele tratatului dela Berlin, cu privire la Macedonia. Cine nu zimbește azi de ușurința cu care Napoleon I. dăruise la Erfurt Moldova și Muntenia țărului Alexandru I.?

A trecut un veac de-atunci și azi țările șoarele române sunt închiogate într'un stat de bronz, care însuși ar putea intra azi în șirul puterilor mari, când e vorba de »interese« în Macedonia. Tot astfel s'au nimic și planurile referitoare la Bulgaria, Serbia și Grecia. Teritoriul european al împărăției turcești parte a ramas tot teritor turcesc, parte s'a deslipit, dar n'a ajuns pe mâinile puterilor, ci s'a consolidat în state independente. Singur Bosnia și Herțegovina a ajuns în puterea monarhiei noastre, dar cine știe pe câtă vreme.

Rând pe rând se vor emancipa și celelalte popoare. Balcanul e al popoarelor balcanice. Politica europeană va trebui să recunoască acest adevăr ce se afirmă tot mai mult. Luptele de emancipare națională sunt mai aprinse în Macedonia, pe cari toți o vor deopotrivă.

Aceste lupte au caracterul de extirpare reciprocă, astfel se explică atrocitățile bandelor și și deseale măceluri. Pentru suprimarea lor toate sforțările puterilor s'au dovedit insuficiente și nu va ajuta nici convenția de Mürzsteg, nici înțelegerea dela Reval și nici o altă rețetă de reforme. Antagonismul de interese nu va fi în stare să stabilească un raport echilibrat de puteri. Puterile sunt stăpânite de gelozie continuă și se pândesc una pe alta neconținut, ca nu cumva extinderea vre-uneia să jighească interesele celeilalte și astfel situația se menține, se prelungește mereu.

scările omului acela. Și el tremura în singurătatea fără sfârșit, — ci noaptea se tot destrăma într'una și el rămase iarăși acolo, pe stâncă.

Atunci blestemai toate elementele firii cu blestemul răscoalii; și o furtună nebună se deslanțu în văzduhul acela, unde, odinioară nu se simțea nici un resuf; și cerul se învinsese dintr'o dată de furia furtunii, — și ploaia în valuri năpraznice se prăbușia pe capul omului acela, — și valurile Zeitei se năpustiră ne bune din marea, și riul răscolat făcea omăi de spume, — și nuferii tipau de culcușurile lor, și pădurea se fărima în pârăituri groaznice la suflarea Crivățului, — și tunetul trăzneă într'una, — și fulgere mereu scăpărau, și stâncă se sguduia din temelie. Eu, — tot în ascunzătoarea aceea mă aflam, ca să prind mișcările omului acela. Și el tremura în singurătatea fără de sfârșit, — ci noaptea mereu se destrăma, și el rămase acolo pe stâncă.

Atunci o furie nebună m-a cuprins, — și blăstămal cu blăstămul tăcerii, răul și nuferii, și vântul, și pădurea și cerul și tunetul și suspinele nuferrilor. Și-i ajunse blăstămul — și toți tăcure. Și luna se oprî din drum, — și tunetul se stinse, — și fulgerul nu mai scăpăra, — și norii rămaseră nemișcați, — și apele se întoarseră în pătul obișnuit, — și rămaseră acolo, — și arborii conteniră de a se mai mișca, — și nuferrilor le încremenî suspinul, — și nici un suflu cât de ușor, o umbră de mormur, — nu se mai auzea în tot pustul acesta fără de margini. Și acum privi iarăși literile stâncii, — se schimbaseră — și acum formau cuvântul: tăcere.

Și nu știu cum, privirile îmi căzură pe figura

Astfel pare că nodul gordian al complicațiilor din Macedonia va fi deslegat de sabia turcească. Dacă turcii tineri vor reuși să creeze condițiile moderne pentru o dezvoltare pașnică, dacă intențiunile lor sunt într'adevăr generoase față de popoarele din Macedonia, — ei sunt chemați să susție echilibrul, garantând fiecărei naționalități dezvoltarea neimpiedecată. Și poate ar fi o politică prudentă, ca puterile să le dea sprijinul lor în interesul păcii și al civilizației, abdicând la politica de ocupațiune.

Desvălirile lui Supilo. Deputatul Franz Supilo publică în ziarul său »Novi List« o serie de articole în care arată, că în rezoluțiunea dela Fiume coaliția serbo-croată nu a recunoscut compromișul croato-ungar.

Banul Rauch despre situația croată. Banul Paul Rauch a făcut unul ziarist o declarație despre programul său de vară. Banul se pregătește pentru campania politică din toamnă, când va începe executarea programului său economic. Este sigur, zice banul, că în timpurile mai apropiate, coaliția nu va putea realiza mai mult din dezideratele ei decât amfăgăduiteu în programul meu. Pentru aceea tratativele de pace cu coaliția nu vor putea avea nici un rezultat.

Cu toate acestea situația banului nu pare sigură, căci numele contelui Kulmer ca viitorul urmaș al banului e pus în circulație.

Se pare, că situația croată face mai puțină grijă banului decât stăpânului său dlui Wekerle.

Demisia contelui Nákó. Contele Nákó vrea să și dea demisia. Firește, nu pentru întâia, nici pentru ultima dată. Dar aceasta nu strică. Așa cum e situația acuma, dânsul insistă să și dea demisia din pricina, că guvernul nu vrea să i cumpere un — nou yacht de guvernator, cel vechiu fiind avariat.

Și contele insistă cu înverșunare să plece fiindcă și guvernul insistă să-l oprească, și e sigur, că nu va încetă să insiste decât atunci, când nici guvernul — nu va mai insistă ca să-l oprească. Și atunci când rezistența guvernului va încetă, insistența contelui încă va avea un capăt și el va rămâne tot guvernator.

omului acela, — și ea se îngălbenise de groază. Și deodată își ridică capul în mâni, se îndreptă spre stâncă și ascultă. Dar nu se mai auzea nici un glas în pustul acesta fără de sfârșit, și literile săpate pe stâncă însemnau: tăcere.

Și omul acela începu să tremure și se întoarse dintr'odată îndărăt și o luă la fugă, dispăru de parte, și mai departe, lute, așa de lute, că nu-l mai văzu.

— Sunt povești foarte frumoase în cărțile Magilor, — în melancolicele cărți ale Magilor, — cari sunt legate în fier. Sunt, — ascultă-mă, — minunatele povești ale cerului și ale pământului, și ale atotputerniciei mării — și genile cari au stăpânit odată marea, pământul și alerul acesta sublim. Și se cuprindeă atâtea știință în vorbele Sibyllelor; și sfinte, sfinte lucruri s'au auzit odată prin frământul acela de frunze ce tremură în preajma Didonei; — dar precum e sigur și adevărat că Allah e viu, tot așa socot povestirea aceasta pe care mi-a povestit-o Demonul, când se pusese alături de mine în umbra mormântului — ca cea mai uimitoare din toate. Și când demonul își sfârși povestea, se reîntoarse în adâncimea mormântului și începu să râdă. Nu putui să râd și eu cu el, și atunci el mă blăstămă pentru că nu puteam să râd. Și râsul care rămâne în mormânt pentru veșnicie, leși de acolo și se așternu la picioarele demonului, — și-l privi înțit în ochi.

P. L. P.

Deci înțelegeți că mai curând s'ar putea yacht fără guvernator, decât guvernator fără yacht, fiindcă în Fiume se pare că mai necesar pentru interesul reprezentativ al guvernului e un yacht decât un guvernator.

Partidul „moderat“ al dlui dr. Babeș.

Sub titlul de mai sus dl N. Iorga publică articolul de mai la vale a cărui reproducere ne face o plăcere:

Se pare că, în ordinea politică, românii din Ungaria au avut, în timpurile din urmă, lucruri interesante. Era vorba, — iarăși: se pare, căci tocmai începătorul mișcării celei nouă se jură în tot chipul că n'a avut nici un alt gând decât acela de a da câteva sfaturi zădărnice și de a vărsa câteva lacrimi care-l prisosiau, — se pare ca dl advocat Emil Babeș, din Pesta, fiu de academician român, a vrut să facă, pentru d sa ori pentru cineva, care era bucuros să nu lasă la iveală, ca să lase toată lupta și primejdia pe seama dlui Babeș, un partid moderat român.

Se pare că unii oameni, în situații grele, cari au de împăcat zilnic capra guvernamentală cu varza din care poporul român îl hrănește, s'ar fi asociat într'aseuș cu dl Babeș în această încercare. Sunt unii critici cruzi cari spun că dl Babeș se răsfrângea în mai multe oglinzi ca să dea iluzia unui partid și vorbea cu mai multe glasuri, când românește, când ungurește, ca să se bănușcă o discuție, o biruință și aplause. O fi cum o fi. Sunt oameni cari cunosc bine pe dl Babeș, iar dl Babeș se cunoaște și mai bine pe d sa. Când ei zic una și dlul alta despre fenomenele intelectuale care s'au petrecut în fine, nouă necunoscută, ca scriitor sau bărbat politic a dlui Babeș, nu putem ști cine e mai puțin sincer, când și el și dlul au atâtea interes să nu fie. Nu hotărâm deci.

Lucru netăgăduit însă este că dl Babeș, care, totuși, nu va fi celii pe dl Dragomirescu, care e astăzi un »măestru« și pentru »Țara Noastră«, de când are alte păreri despre poetul Goga, — că dl Babeș s'a dat, fără măcar să fi intrat în vacanță, la cel mai periculos joc de condei, în articole cu mai multe continuații, care se continuă fără să se desvolte și pe care ceilorți, cu siguranță, nu le cetesc, chiar atunci când ei sunt ortodoxi și ele apar într'o foaie »arhidieceșană«, cu binecuvântare arhierescă, precum e bunul »Telegraf român«. Din ele ieșea, după cât spun acei cari le-au celit, că dl Babeș, care nu e deputat, n'ar fi mulțumit cu activitatea politică a persoanelor care sunt deputați români. Până aici nu e nimic nou, ori cât ar fi de altă părere »Lupta«, care e și de altă părere decât noi în ce privește rostul politic al dlui Tașbe Ionescu. Deputații s'au depărtat prea mult de acasă; sub toate raporturile, și acuma sunt cam încurcați asupra unui drum care trebuie să se orienteze după Pesta, Arad și Sibiu, dacă nu și după Blaj, — ceea ce e cam greu.

Ca mulți alții, dl Babeș s'a întrebat: ce e de făcut? A alege pe dl Babeș deputat, ar fi de geaba, cu toate că d sa e un advocat cu clientela și știe ungurește foarte bine. Alegătorii români, cari nu se uită așa de sus, nici, mai ales, așa de departe, nu l-ar alege. Deci trebuie altă soluție.

Domnului Babeș și-a zis: de ce nu fac ispravă deputații români? Și a răspuns: pentru că sunt prea porniți, prea pălmași, prea dintr'o bucată. Și totuși, dumnezeilor numai revoluționari n'au fost, ci au vorbit despre atâtea chestii neromânești, care erau la ordinea zilei, numai și numai din tactică. Dnul Babeș însă s'a speriat de radicalismul dlor deputați și a propus o linie de purtare mai puțin dreaptă, un ton mai blând, o politică mai moderată. De ce atâtea înverșunare? o împăcare cu adversarul ar fi mai bună. Ar rămânea numai ca acesta s'o primească.

O comparație. Un biet om care se încovoie sub pumnii unuia mai tare, care nu-l cere decât pielea. Vrei să i împaci, simțindu-te așa de tare ca dnul Babeș, advocatul din Pesta. Te duci la cel care măvăcă bătaie și-l sfătulești să se modereze. S'ar »moderă« săracul, însă... însă nu vrea celalalt.

La urmă, a văzut și dnul Babeș, că așa este. Ce-i rămânea? De obicei, când ajunge filosoful politic aici, are două soluții: ori se infurie pe

toată lumea și-și umple gura de snafema și marnăfia, ori vără o lacrimă pioasă. Ori lile cu trăsnetul, o Ieremia cu plânsul. Dnul Babeș n'are, ca alții, duhul de trăsnet al lui Iile, pe când alăuta lui Ieremia se poate căpăta Ieftin oricând.

Azi dnul Babeș suspină la mormântul idealului său »moderat«, care a trăit cât o serie de articole. Șef de partid, creator de direcție nu e dar, ceesea nu se întâmplă cu ori re politician invins a ramas avocatul din Pesta cu clientela multă.

Și tot e ceva! Alăța dintre invingătorii săi răvnesc, de sigur.

Din România.

»Frăția românească«. În Iași un grup de preoți, profesori, meseriași și studenți au pus bazele unei societăți culturale, economice »Frăția românească«. Societatea are de scop: dezvoltarea simțământului moral și religios, prin conferințe moralizatoare cu tendințe imediat practice, prin participarea la serbări religioase, prin răspândirea bibliei în popor și alte cărți moralizatoare; răspândirea culturii în popor, prin înființarea și conducerea de biblioteci populare, prin ținerea de șezători și serbări cu teatru, gratuite pentru popor, prin tipărirea de broșuri economice și științifice de vulgarizare cu prețuri Ieftine; ajutorarea tineretului românesc în diferite ramuri de studii și activitate, prin înființarea de colonii în suburbii Iașului pentru tinerii studenți, prin înființarea unei case de ajutor, prin deschiderea unei ospătării populare; încurajarea industriei și comerțului românesc, prin mijlocirea de a se da o îndrumare către meserii și comerț, patronând copiii ormenilor săraci, ajutorarea de a se deschide magazii proprii a absolvenților școlii comerciale și de punerea de acțiuni la orice soi de cooperativă românească, obligativitatea de a cumpăra de la magazinele românești; strângerea legăturilor frățiești cu românii de peste hotare, prin ajutorarea fraților studenți de peste hotare, de a urma în școlile noastre, prin pregătirea de excursii).

Pentru crearea de fonduri, dl N. Iorga va ținea Duminecă, 13 Iulie v., la Huși, prima conferință în folosul societății, unde va vorbi despre »Episcopia Hușilor«.

Se fac și donațiuni. Orice român poate fi membru.

Averea Eforiei spitalelor. Eforia spitalelor din București este o instituțiune de caritate socială, unică în felul ei. Ea s'a încheșat grație sollicitudinii spătarului Cantacuzino, în 1695, și s'a dezvoltat treptat până în zilele noastre, provocând uimirea tuturor.

Averea imobiliară a Eforiei este evaluată la 75.000.000 lei în 1906, și se compune din moșii și imobile urbane, unele primite în dar, iar altele cumpărate din veniturile acumulate sau cu ajutorul împrumuturilor contractate anume.

Venitul avutului Eforiei, care în 1830 era de 146.521 lei vechi, adică 70.000 franci, se urcă în 1866 la 3.094.192 lei vechi, adică 1.363.080 franci și atinge în anul 1906 suma de 5.073.415 franci.

Dela frați.

Ședința plenară a comitetului național din Bucovina. »Apărarea Națională« publică în fruntea ziarului o importantă invitație la o ședință plenară a comitetului național românesc pe ziua de Luni 27 Iulie pentru a se consfătuși asupra situației politice a fraților noștri din Bucovina.

Se pare că se pregătește în sfârșit o acțiune energetică de reculegere și raliere a tuturor puterilor poporului nostru în Bucovina și ne bucurăm de această trezire a

conștiinții fruntașilor noștri multă vreme paralizați de o nefastă sfășiere.

Iată partea esențială a convocării:

E limpul suprem, ca să ne răfuim cu ai noștri, să ne consolidăm și consolidăm să ne îndreptăm contra dușmanilor din afară.

Comitetul executiv al partidului național român din Bucovina ținând cont de noua situație politică din țară, creată de puternica mișcare creștin-socială în strânsă legătură cu ultimele întâmplări din camera imperială, și convins fiind, că numai o acțiune mare, bine organizată a tuturor puterilor disponibile din întreaga țară poate să ne aducă succesul dorit, a hotărât pentru a nu dispune direcțiunea pe cât de clară, pe atât de hotărâtă, ce rămâne a o lua partidul nostru pentru viitor, în cercul său restrâns, de a convoca întreg comitetul național la o ședință plenară care va avea loc Luni în 27 Iulie 1908 la orele 2 și jum. d. s. în sala »Armoniei« din »Palatul Național« în Cernăuți. *Comitetul executiv.*

Concurs de primire

în Seminarul junimei române gr. catolice stud. din Blaj.

1. Părinții, cari volesc să-și așeze băieții pe anul școl. 1908/9 în Seminarul junimei române gr. cat. dela gimnaziul gr. cat. din Blaj, prin această sunt avizați, că termenul concursului de primire (se prizează numai gimnaziști) este 14 August n. Cererile de primire sunt a se adresa Preavenatului Consistor miropolitan din Blaj, și în ce privește pe băieții, cari în anul școl. trecut nu au fost elevi al Seminarului junimei, cererile au să fie înscrise cu extras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atealat de revaccinare. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne locuința și posta ultimă cu acuratețe și să declare, că cunosc pe deplin toate condițiile de primire și se obligă a le împlini pe toate. Ca rezoluțiunile să se poată expedia francate, petenții sunt rugați să alăture marcele postale de lipsă.

2. Pentru elevi sunt a se plăti 300 cor. pentru cvartir, vipt, luminat, spălat, încălzit, scaldă și în caz de lipsă medic și medicină; 8 cor., ca taxă de înscriere pentru ceie vin pentru întâlădată în Seminarul junimei, și 6 cor. pentru scrobitul rufelor. Taxa de înscriere și de scrobitul rufelor are să se plătească întregă deodată cu ocaziunea înscrierii; iar suma de 300 cor. în doua, respective în patru rate anticipate. — În caz de două rate, rata primă va fi de 150 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, iar rata a doua iarăși de 150 cor. și se va plăti în 1 Februarie. În caz de 4 rate, rata primă va fi de 80 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, a doua de 80 cor. și se va plăti în 15 Noembrie, rata a treia de 70 cor. și se va plăti în 1 Februarie, iar rata a patra de 70 cor. și se va plăti în 15 Aprilie. Sumele acestea sunt atât de mici încât numai primindu-se regulat și anticipativ pot salisface atător trebuințe împreunate cu susținerea și îngrijirea elevilor. Altfel rectorul va fi silit să dimiță pe elevii al căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timp.

3. Elevii vor avea să aducă cu sine: a) o carte de rugăciuni; b) 4 părechi de schimburi de pânză sau gologiu bune; c) cel puțin 6 batiste; d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin 4 părechi de ciorapi sau de obiele; e) 1 saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearsafuri) de pus pe saltea; f) 2 perini și 4 fețe de perini; g) 1 șol sau plapomă și 2 lepedee de plapomă; h) 2 lepedee albe de gologiu pentru coperirea patului (de lână și colorate nu sunt bune, căci nu se poate ajunga la uniformitate); i) atâtea bilete (formatul biletelor de vizită), câte bucăți de rufe, vestimente și încălțăminte au; l) 1 cușit, 1 furcuș, 1 lingură, 1 păhar și cel puțin 3 serviete; m) 1 perle de vestimente și 3 perle de încălțăminte; n) cel puțin 3 ștergare și 2 piepteni, unul des și altul rar. Pe rufe și pe vestimente trebuie cusut întreg conumele și cel puțin litera inițială a numelui de botez.

Rufele și vestimintele nelăsemnate vor fi respinse.

4. Elevii vor avea proviziunea întregă și anume: a) locuința în salele mari, sănătoase, luminose și provizute cu toate cele de lipsă; b) vipt întreg, adică dejun, prânz, ojină și cină. La dejun vor avea lapte cald cu pâine, la prânz 2-3 feluri de mâncări, la cină 1-2 feluri de mâncări. La prânz în zile de dulce va fi supă cu carne cu sos și mâncare groasă cu carne eventual zamă acră cu carne și mâncare groasă cu carne sau friptură cu garnitură, iar în zilele de post se p' de legume mâncări făcute cu lapte, brânză sau ouă; Dumineca și în sărbători și prăjituri. La ojină pâine cu poame ori alte asemenea. La cină în zilele de dulce va fi friptură cu garnitură sau mâncare groasă cu carne, iar în zilele de post mâncări făcute cu lapte, brânză sau ouă; c) spălatul eventual și scrobitul rufelor; d) luminat în timpul recerut; e) încălzitul în timp de Iernă; f) în caz de boală medic, medicamente și îngrijirea de lipsă; g) scaldă caldă în timpul Iernii amăsurat prescrișelor Igienii. Afară de acestea superioritatea se va îngrijii, ca elevii mai slabi în studii, pe cât se poate să fie ajutamați în studiu.

5. Părinții în decursul anului școlastic să nu trimită bani la adresa sau în mâna elevilor, ci banii să vie la adresa superiorității, care se va îngrijii să la pro ure revizite de școală, cărțile și celelalte lucruri de lipsă. Deasemenea să nu le trimită nici mâncări, căci seminarul li prevede cu cele de lipsă. Mâncările pe cari părinții cu toate acestea le-ar trimite fiilor lor, se vor împărți între toți elevii, iar în caz de cantitate mai mică între conșcolarii respectivului sau respectivilor elevi.

6. Părinții sunt avizați, că trebuie să răspundă pentru eventualele stricăciuni făcute de fil lor și să le rebonifice. De sine se înțelege, că pentru obiectele ce se strică prin folosință, fără vina elevilor, nu se va cere nici o deadaunare.

7. Elevii se vor prezenta în 1 Septembrie n. înaintea superiorității seminariale însoști de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele de lipsă, vor da în samă obiectele și li se va designa mobilarul destinat spre folosință.

Blaj, 20 Iulie 1908. Dr. Vasile Săciu, rectorul seminarului junimei române gr. cat. stud. din Blaj.

Mișcarea liberală din Turcia.

Arad, 24 Iulie.

Deși mișcarea revoluționară încă n'a erupt cu toată forța sa elementară, partidul junilor turci dezvoltă o activitate intensivă întru pregătirea revoluției pe față. În raportul în care crește acest partid poziția sultanului e tot mai amenințată. Zadarnic se încearcă din Constantinopole desmintirea svonurilor ce-au cutreerat deja Europa, ele se confirmă zi de zi. În Salonic și Monastir se va proclama în curând revoluția. Turcii tineri vor să puie mâna pe toate oficiile statului, pe armată și administrație. Guvernul din Constantinopole mobilizează regimente până și din Asia mică, dar fără nici un folos, de oarece sosite între revoluționari se dau de partea lor. Astfel sultanul în vreme de extremă necesitate pare a nu avea sprijin demn de încredere în armată.

Telegramele mai recente ne spun următoarele:

Reconstituirea guvernului turcesc.

În locul marelui vizir Feried Pașa, care a căzut în disgrăție, a fost numit Said pașa. Ziarele turcești din 23 Iulie aduc autograful sultanului. Numirea pașei Said de mare vizir înseamnă că sultanul se arată conciliant față de mișcarea reformatoare. Pașa Said a fost dejă în mai multe

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás

măstru de monumente și pietre de sculptură.

Fabricație proprie din marmoră, granit, soynit, labrador etc., din pietre de marmoră în magazină se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Camealari și magazinul central: Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Gygyseben, Déva și Bánpatok

rânduri mare vizir pe vremea răscoalei armenilor, când s'a retras din această funcțiune, a fost nevoit să se refugieze la consulatul englez, căci simpatizând cu turcii tineri a fost amenințat cu moarte. Pașa Said e unul dintre acei trei senatori în viață, care au fost membrii parlamentului ce se întemeie pe constituția din 1876.

Afară de pașa Ferid a mai fost amovat din funcțiune și pașa Rize, ministrul de războiu. În locul lui a fost numit pașa Omer Rușdi, șefadjotantul sultanului. Ceilalți miniștri au fost întăriți în posturile lor.

Declarațiile unui tânăr turc.

Paris. — Un șef al tinerilor turci, care acum se află aici, a declarat unui ziarist următoarele: Programul nostru este foarte simplu. Noi nu vrem altceva decât progresul. Nu avem intențiunea de a-l dețrona pe sultan.

Este adevărat că actualul sultan domnește fără a observa prescripțiunile islamului, dar sperăm că această situație se va schimba. Introducerea constituționalismului nu se poate face decât încet cu încetul. Astăzi Turcia este pradă aventurilor și a spoliatorilor. Din această cauză țara noastră nu poate înainta, Sultanul sigur ar putea face ca actuala stare de lucruri să se schimbe. Dar el este prizonierul unei camarille od'ose și după toate acestea mai suferă și de mania perzețiunii.

Deci e ră fatal, să ajungem aici.

Activitatea bandelor grecești.

Activitatea bandelor grecești se mărește și se întinde. Sâmbătă o bandă grecească de 100 de oameni venind din munții Morhovo a atacat satul bulgar din Bibarci la vest de Monastir, a pus foc la 13 moșioare, omorând 25 persoane și răniind 5. Printre cei omorâți se găsesc femei și copii.

Svonul după care Munir-Pașa ar avea însărcinare să caute o alianță militară cu Grecia, Serbia și România spre a înconjură Bulgaria și a provoca războiul și a stârpi astfel răzvrătirea din corpul al treilea se desminte în mod formal.

Nazim-Pașa, valiul din Archipelag, a fost numit vali în Salonic. Autoritățile declară că mișcarea militară e serioasă, dar totuși nu se prevăd alte consecvențe. În curând autoritățile vor fi stăpâne pe situație.

Revolta în Monastir.

Garnisoana e întreagă pe partea turcilor tineri. Garnisoana d' spune de 8 baterii. Din comitet fac parte patru ofițeri ai statului major și patru funcționari civili. Se crede că acest comitet e organul șefiei secrete cu sediul în Salonic.

Am anunțat că în contra pașei Osman s'a încercat un atentat pe când citea soldaților la cazarmă iradeaua de amneștiare a sultanului. Pașa s'a purtat brav și deși a fost rănit grav a continuat să citească până la sfârșit iradeaua și sfârșind-o a căzut la pământ cu cuvintele:

— Dela dușmanii nu m'ar dura acest lucru, dar dela voi mă doare amar!

Starea pașei Osman nu e primejdioasă, medicii speră să-l mântulască. Doi ofițeri turci »vechi«, care au sosit Duminică aici, au fost împușcați de camarazii lor. Călătorii ce vin din Salonic spun că pașa Hilmi s'a îmbolnăvit din pricina agitațiilor zilnice. Comandantul trupelor din Salonic nu cutesc să și părăsească locuința. În Uescueb revoluția a izbucnit.

Scrisoarea țarului către sultanul.

Din Petersburg se telegrafiază: Sinovjev, ambasadorul de Constantinopole, care se află de pre-

zent, aici a fost chemat în Peterhof. Țarul voește să i dea instrucțiunile necesare cu privire la reformele macedonene. Sinovjev sosind la Constantinopole va înmăna personal sultanului scrisoarea țarului.

Din străinătate.

Congresul feminin din Bulgaria. Congresul anual al »Unionei femeilor bulgare« s'a deschis, la Sofia, în ziua de 3 cor., sub președinția dnei Iulia Malinoff, soția primului ministru bulgar.

Peste 40 de doamne, delegate din provincie, au luat parte la acest congres. Dna Pateff, în calitate de delegată a uniunii bulgare la congresul feminin din Amsterdam, a expus, în congres, chipul în care »Unionea« femeilor bulgare a fost admisă să facă parte din »Uniunea feminină internațională«.

Unionea femeilor bulgare datează din 1901 când s'a ținut primul ei congres.

Actualul congres este al șaptelea.

Anarhiștii în Spania. Se telegrafiază din Barcelona că s'au arestat la Segar, în provincia Lerida, doi terorști, care făcuseră în câmp deschis experiențe cu explozive și comandaseră unul ferar o piesă de fier de o formă stranie. S'a deschis o anchetă.

S'a descoperit un deposit de explozive și de mai multe bombe și satul Tremp, lângă Lerida. Trei bărbați și o femeie au fost arestați.

Anuarul școlii comerciale din Brașov.

Anuarul acesta începe cu un tablou interesant. Numai decât la început ni-se dă tabloul statistic al tuturor elevilor care au frecventat această școală dela Septembrie 1898 încoace. Tabloul anilor precedenți s'a publicat cu zece ani în urmă în anuarul școlii comerciale.

Până la finea anului școlar 1897/8 numărul total al elevilor înscriși la școală aceasta în cele trei clase atinsese cifra de 1100, care repartizată pe cel 29 ani de existență a școlii dă în mediu anual o frecvență de 38 elevi pentru toate trei cursurile. Această cifră a variat în faptă foarte mult și abia dela anul 1890/1 încoace s'a putut menține, fiind până atunci timp de 21 ani necontenit inferioară, cu excepțiunea anului 1882/3, care a avut exact 38 de elevi.

Dela anul școlar 1898/99 încoace au frecventat 976 elevi școlii școlii comerciale, la care adăugând pe cei 1100 de mai înainte avem un total de 2076 de școlari înscriși în total dela anul 1869 încoace la această școală.

Dintre cei 976 de elevi înscriși în cei din urmă zece ani la școală asta au terminat școala luând examenul de maturitate.

Di director Arsenie Vlaicu ne dă lista completă a acestor tineri, arătând și locul de naștere al fiecărui, (nu înțelegem însă pentru ce ungurește și trebuie înfierat cu toată energia acest obicei greșit și neltemelat pe nici o lege, căci atunci nu s'ar fi dat și unele nume ca Tărlungeni, Turda, Nucet, Hărman, Pojorta etc. și românește, ba întâlnim chiar alături de Brassó și Brașov, dovada lipsel de consecvență a acestor exagerați păzitori ai legii).

Importanța cea mare a acestei școli se arată de di Vlaicu care spune că »acest număr frumos de absolvenți ai școlii noastre trebuie să constituie o putere formidabilă de muncă economică la poporul nostru de pretutindeni și dela dărușii depinde în prima linie direcțiunea, ce o vor lua în viitor relațiunile noastre economice și în mare parte și sociale«.

Școala a avut 10 profesori.

Intre temele pentru compunerile românești în scris nu găsim aproape nici una mai interesantă și mai originală.

La »masa studenților« (în Brașov cel puțin credem că acest urât student ar putea face loc în sfârșit studentului, altă discuție dacă elevii unei școlii sunt studenți) au avut parte 14 elevi de prânz gratuit.

Au fost înscriși în anul școlar trecut cu totul 107 de elevi dintre cari au rămas până la sfârșit 100.

Dintre aceștia abia 24 (un sfert) au fost originali din Brașov 4 din comitatul Brașovului, restul din toate comitatele țării iar 12 elevi din România.

Printre obiectele neobligate găsim și stenografa și a cărei necesitate pentru un comerciant nu mai trebuie arătată deosebit.

Examenul de maturitate nu a avut nici anul acesta un rezultat prea satisfăcător, căci din 25 de elevi au fost răspinși parte pe un an parte pe câteva luni 10 elevi deci un procent foarte mare. Dintre cei 15 cari au trecut abea 4 cu »bine« și restul de 11 »maturic« simplu. Am dori să știm care-i cauza acestui șir de nesuccese ce se părădă la singura noastră școală comercială.

În loc de a medita asupra acestui lucru direcțiunea a alergat însă la un mijloc ieftin de a acoperi. Ea alătură la 15 elevi trecuți anul acesta pe numărul (31) elevi respinși anul trecut cari au făcut acum examenul și astfel exclamă triumfând că în anul școlar trecut au făcut cu totul 46 de elevi maturitatea față cu 13 din anul trecut.

Crede oare onor. direcțiune că la o școală comercială trebuie să se facă numai decât socoteală neguțătoarească?

Mișcarea culturală.

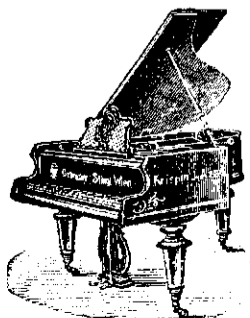
Convocare. Membrii despărțământului VIII. Deva ai »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« precum și toți acela, cari doresc a deveni membrii »Asociațiunii« prin aceasta se invită la adunarea generală a despărțământului, ce se va ține Duminică în 2 August s. n. 1908 înainte de amiază la 10 ore în comune Vețel.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
2. Raportul secretarului despre activitatea comitetului cercual dela ultima adunare generală.
3. Raportul casarului.
4. Alegerea unei comisii pentru conscrierea membrilor noi și încasarea taxelor restante.
5. Alegerea unei comisii pentru controlarea raportului prezentat de notar și casar.
6. Citirea disertațiunilor insinuate cu 24 ore mai înainte la directorul despărțământului.
7. Desbateri asupra propunerilor insinuate conform regulamentului.
8. Raportul comisiiunilor de sub 4 și 5.
9. Alegerea alor 2 delegați la adunarea generală din 6 August la Șimleul-Silvaniei.
10. Statorirea locului pentru ținerea adunării generale proxime.
11. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului și închiderea adunării.

Deva, la 19 Iulie 1908.

Dr. Virgil Olariu m. p. director. Alexandru Moldovan iun. secretar.

Fondat în 1850.

JOSIF KRISPIN Piano

Deák Ferencz u. 28.

Imprumutarea pianului dela 6 cor. în sus. Taxa de împrumut a bibliotecii: pe o lună 1 cor. de volum 8 fil.

Intre plăcerile vieți familiare se socotește la tot cazul și pianul. În magazinul meu stau plane la dispoziție: dela 700 de cor. în sus, noi, și dela 200 cor. în sus folosite.

Acordarea pianelor în loc și provincie le fac prin ajutorul meu cu diplomă.

În biblioteca mea de împrumut, publică, în care sunt opuri beletristice: maghiare, germane și franceze în asortiment bogat.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Iulie n. 1908.

— Pentru fondul ziaristilor. Am primit dela un învățător, care dorește să rămâne necunoscut, 2 coroane pentru fondul ziaristilor români.

— O aniversare. Cetim în »Evenimentul« din Iași: La 24 Iulie se va face un impozant pelerinaj, la mormântul fostului profesor și luptător naționalist Simeon Barnuțiu de către românii care vor lua parte la serbările »Astrele« dela Șimleu.

Universitatea din Iași e datoră de a participa la acest pelerinaj, fiind reprezentată măcar de o delegație de studenți în frunte cu un profesor universitar, care să depună o coroană de flori pe mormântul marelui învățător patriot, orator puternic de pe câmpia Bâjului.

Se știe că Simeon Barnuțiu — al cărui bust se află în sala senatului universitar — a fost unul dintre cei dintâi profesori ai Universității din Iași profesând dreptul public, și e o datorie de recunoștință să clasăm memoria celor dispăruți, care au contribuit la înălțarea nivelului intelectual al țării noastre, prin munca stăruitoare și senină pe care au dăpus-o.

Sperăm că și de data aceasta Universitatea din Iași își va face datoria.

— Cununie. Ni se anunță căsătoria domnului Adrian Patci, învățător cu dsoara Maria Oiah. Felicitări!

— Vărsatul negru în Bucovina. Autoritățile sanitare din Bucovina au comunicat direcțiunii serviciului sanitar din România că în satul lipovenesc de lângă Burdujeni s'ar fi ivit epidemia de vărsat negru.

Autoritățile românești au fost învățate a lua măsurile să nu se mai permită trecerea legumelor și pomelor din aceea localitate.

Direcțiunea serviciului sanitar a luat măsurile în consecință.

— Jubileul papei Pius X. După cum se anunță din Roma, comitetul central pentru jubileul papei Pius X primește mereu sume mari de bani pentru potirul de aur ce va fi oferit papei la 17 Septembrie în numele catolicilor tineri din toată lumea.

Papa se va servi din potirul acesta în ziua când va sluji liturghia jubilară pentru acești tineri. Darurile sosite până acum pentru potir sunt în sumă de 28.138 lire; pentru liturghia jubilară 40.632 lire. Din suma aceasta, 8000 de lire au fost trimise numai din China. Comitetul organizează numeroase pelerinaje din Italia, Anglia, Belgia, Franța, Ungaria, ce vor avea loc în August, Septembrie, Octombrie și Noembrie. Orașul Veneția va oferi papei un tron artistic lucrat. Papa a fost sfințit preot la 17 Septembrie 1858.

— Tolstoi despre duel. Ultimele dueli din Rusia, din cari unele s'au sfârșit cu moartea duelanților, ca de ex., în cazul Monteuille Iossunov și Napoleon Murat Plöhn, au dat prilejul lui Tolstoi să-și dea părerea asupra duelului, rostindu-se cu hotărâre împotriva lui.

Iată cum s'a exprimat Tolstoi despre duel față de un amic al lui, refuzator de curând dela moșia marelui scriitor rus:

»Nu e numai ridicol, ci și îngrozitor ca oameni cu nume nepătat să se lupte în duel — și aceasta cu atât mai mult că prea adese ori nu există pricină de duel.

»Chiar în clipa după ofensă, de cele mai multe ori inversunarea dispare, iar înainte de duel lipsește dorul de luptă din primul moment. Și mulți se duc pe terenul de luptă numai fiindcă duelul e un obicei încetățenit și nu se poate alina.

»Mi-aduc aminte cum am provocat eu la duel pe Turghenieff. Abia plecase cel pe care-l însărcinaserăm să provoace din partea-mi la duel pe Turghenieff și mă cuprinsese o adâncă părere de rău de pasul meu grăbit. În sufletul meu nu mai simțeam nici o mânie împotriva lui Turghenieff; dimpotrivă, îi lertasem ofensa ce mi-o făcuse.

»A fost o fericire că ne-am împăcat, căci ar fi fost îngrozitor, ca fiindu-mi sufletul cuprins de mâhnire și părere de rău pentru pasul pripit ce i făcusem, să mai stau cu pistolul în mână în fața fostului meu prieten. Și de o astfel de groază sunt cuprinși aproape toți duelanții.

— Tabloul »Cina cea de taină« alui Leonardo Da Vinci. După cum se anunță din Milan, în biserica Santa Maria della Gracia, au început lucrările de restaurare a marelui tablou »Cina cea de taină« alui Leonardo da Vinci. Lucrările vor fi executate de celebrul artist Cavenagh. Acesta a trebuit să stabilească mai întâi starea actuală a tabloului. Rezultatul e surprinzător. Celebra operă a nemuritorului maestru, nu e, cum se crezuse din greșeală, un fresco, ci un tablou în ulei, pictat direct pe varul peretelui și ale cărui culori și amestec n'au putut fi stabilite încă cu siguranță. Tabloul se prăpădește azi în chipul următor: pielea subțire a culorii se desface de perete în fâșii mici; cel mai ușor curent de aer face să se miște fâșiile acestea cari abia se țin, iar un curent mai puternic amenință să le ia. Pictorul Cavenagh caută să scape, prin sistemul lui propriu, ce mai e de scăpat din »Cina cea de taină«. El moaie puțin fiecare fâșie a tabloului prin udarea ușoară a părții dinaltele; apoi o unge cu un ulei în color și o lipește iar de perete. Va trebui o muncă de ani de zile până ce fiecare fâșie va fi fixată în locul ei; numai după aceea se va putea proceda la o curățire radicală a tabloului de murdăria și fumul de sute de ani și de zugrăvile vandalice făcute peste el de pictorii de mai de mult.

Inercările făcute de Cavenagh cu sistemul lui la câteva părți mai mici ale tabloului au dat rezultate foarte bune.

— Săbille dela asaltul Bastiliei. Când citești cu atenție istoria găsești aproape totdeauna în cele mari tragedii și drame și câteva întâmplări nostime de operetă.

Azi — scrie »Oll Blas« — puțin vor fi știind de prin publicațiunile de pe vremuri, în ce chip s'au înarmat luptătorii din 1789 spre a ataca și dărâma Bastilia, dând astfel Franței de azi prilejul unei sărbători naționale populare.

Mulțimea era înarmată cu săcuri și cu săbii — așa spun cele mai multe istorisiri — dar de unde ajunseseră deodată, în număr așa de mare, în mâinile poporului, săbille acestea?

Ele erau din sala de rechizite a operelor mari! Faptul e confirmat printr'un document oficial. E o scrisoare alui Dauvergne, care era pe atunci directorul Academiei regale de muzică. În scrisoarea aceasta, se spune textual: »Iassen mi-a spus că ieri seara (14 Iulie 1789) a apărut în sala operelor o mare mulțime de popor și a cerut toate armele cari ar putea fi scoase afară.

Dânsul a deschis localul unde erau păstrate armele. Mulțimea n'a luat decât săbille, căci alte arme bune de întrebuințat nu erau, deoarece săcurile și măciucile erau de carton...

— Un fenomen ciudat de Neapole în timpul unei furtuni puternice însoțite de manifestări electrice frecvente s'a întâmplat un fapt foarte curios în Neapole. Calul unei birji care ședea pe piața San Fernando a căzut de odată trăznit. Pasagerul, care se afla în trăsură s'a dat jos pentru a ajuta pe cal ca să se ridice dar a căzut și el trăznit. Birjarul neputând să se dea jos de pe capră, au alergat mai mulți agenți și pompieri, cari cu precauțiunile au reușit să salveze pe birjar.

Faptul pare neexplicabil.

După ziarul »Mattino« ar fi vorba de dezvoltarea neașteptată de electricitate subterană sau atmosferică.

— Copiii lui Victor Hugo. După cum se anunță din Paris, în soclul marelui monument ridicat acum șase ani acolo lui Victor Hugo vor fi așezate acum și figurile în relief ale celor doi copii ai poetului: Charles și François Victor. Celelalte două fețe ar fi putut fi rezervate pentru frații lui Hugo, cari de asemenea au publicat scrieri literare de seamă, dar în locul lor au fost puse figurile lui August Biquerre și Paul Meurice, despre cari se spune că au fost sateliți ai lui Hugo. Cei doi copii ai acestuia au fost în fond mai mult secretarii tatălui lor de cât literați originali. Activitatea lor principală s'a manifestat în ziaristică, la zărelle întemeiate și inspirate de părintele lor: sub regat la »Evénement«;

la sfârșitul imperiului și la începutul republicei la »Rappel«. În timpul cât au fost cu tatăl lor în »exil« în insula Guernsey, Charles Hugo a făcut câte va nuvele și poezii, precum și un roman și o dramatizare a »Mizerabililor«, iar François Victor a tradus sonetele și dramele lui Shakespeare.

Talent deosebit n'avea nici unul dintre ei. Ca ziarist, Charles era un polemist violent.

În 1851, Charles Hugo a fost dat în judecată pentru un articol violent contra pedepsei cu moartea, publicat în »Evénement«. L'a apărat tatăl său într'o cuvântare strălucită. Cu toate acestea, Charles Hugo fu pedepsit pentru pomenirea legilor la 6 luni închisoare și 500 franci amendă.

Amândoi copii lui Hugo au murit înainte de tatăl lor. Charles a murit subit în Martie 1871 în Bordeaux, unde întovărășise pe tatăl său, care fusese ales membru al adunării naționale fratele lui, cu 2 ani mai tânăr ca dânsul, a murit peste 2 ani, amândoi ajunseră în vârstă de 45 de ani.

Fata lui Victor Hugo, înnebunită dintr'o dragoste nenorocită, trăește și acum, ea se află de peste 50 de ani într'un institut. Soartea ei amintește pe a fratelui lui Victor Hugo, poetul Eugén Hugo, care a înnebunit subit, în vârstă de 22 de ani, în ziua nunții fratelui său Victor — după cum se spune de durerea ce i-o pricinuiseră această căsătorie, căci el însuși iubise nespuse de mult pe mireasa fratelui său. A fost internat într'un institut unde a și murit peste cincisprezece ani.

— Învățămintele unui jubileu. Actualmente să împlinesc 300 de ani dela întemeierea orașului Québec, capitala coloniei englezești Canada. Orașul a fost fondat de coloniștii francezi colonia aparținând atunci Franței. Insuși prințul de Wales a prezidat la serbările grandioase ce au avut loc cu prilejul acestu. Este interesant cum în această colonie engleză s'a respectat dreptul limbii locuitorilor, cari și azi sunt în majoritate francezi. (În Canada locuiesc 1½ mil. de francezi). Limba engleză și franceză sunt recunoscute ca limbi oficiale. La serbări limba franceză a fost recunoscută alături de cea engleză. Serbarea a început cu vestirile craicilor, cari au vestit în amândouă limbile începutul serbărilor. La sosirea prințului de Wales i s'a vădă o adresă a corporilor legiuitoare scrisă, ce-i drept, engleză, prințul moștenitor va răspunde însă în amândouă limbile.

— Venus Generatrix. După cum anunță »Post«, galeria modernă din Viena a cumpărat de curând, cu suma relativ mică de 80.000 fr., triptychonul lui Böckling »Venus generatrix«.

Opera aceasta care datează din 1895, se afla până acum în colecția prof. Neisser.

În mijlocul tabloului plutește în aburi albastru ce se ridică din țărina bogată, zeită, înfășurată într'un văl albastru, închis. La stânga, pe un șez, sub cerul limbede de primăvară, șade sub pomii înfloriți o tineră pereche, fata împletește o cunună de flori; dar mai încolo, unde izvorăște părălaşul de sub deal, micul Amor își înmoale săgeata în apă. La dreapta șade o mamă română, cu copilul cel mic în piept; ea stă sub niște meri; bărbatul, suit pe o scară umple un coș cu mere; băiatul mai mărișor mușcă dintr'un măr. În fund se întinde, în lumina soarelui, orașul.

— Executarea fiicei primarului din Freiburg. Fiica primarului din Freiburg, dsoara Gretchen Byer, a fost executată ieri în curtea tribunalului de acolo. Dsoara Gretchen avea un temperament extraordinar de înfăcțurat în iubire. A jertfit cinstea părinților săi, a ucle și s'a jertfit în urmă și pe sine, răpiti de vârtejul iubirii sale pălămașe, nebune. Eră de-o trumșete răsvrătită, spumea în ea prisosul de viață. A fost mărăgăritarul societății din Freiburg, de toți desmierdată. Nime nu șilă că ea e imorală, că are în ascuns amant, că pentru iubirea ei a săvârșit crime înfiorătoare. Amantul ei eră un neguțitor sărac, cu care se logodise în taină. Amantul ei însă a defraudat și a ajuns în închisoare. Ea nu l-a părăsit, ci a furat din seriarul tatălui ei 4000 de mărci și l-a scăpat. Lucrul a legit la iveală. Primarul orașului Freiburg, tatăl ei înăcrunțit în

cinste, și-a părăsit funcțiunea de rușine. Fata însă nu s'a oprit aici. S'a lăpădat de părinți, de toate. Ca să-l facă fericit pe logodnicul ei sărac, a săvârșit o crimă înfiorătoare. A făcut cunoștință cu inginerul italian Pretzier, care era foarte bogat. L-a cucerit și s'a logodit și cu ei, dar fără ca să știe amantul ei.

Cu prilejul unei scene pastorale l-a omorât apoi. A făcut un testament fals, în care inginerul îi testa ei toată averea. S'au descoperit însă toate și tribunalul din Freiburg a judecat o la moarte. Cu groaza morții în suflet și nădăjduind că regele o va grația a stat în închisoare până în 23 Iulie n. Regele n'a grațiat-o și frumoasa Gretchen ieri dimineață, în curtea tribunalului din Freiburg — a fost executată. Paloșul ghilotinei l-a atins tinerețele învăpălate. Mîntea ei înnebunită de patima unei iubiri păgâne s'a liniștit. La executarea ei a fost de față un public numeros. Scena a fost sfințitoare, când călăul l-a propit gâtul de lebedă pe ghilotină. D'șoara Gretchen purta în ultimele clipe ale vieții sale o bluză neagră, adânc decoltată în jurul gâtului... Ziarele din Germania sunt indignate pentru executarea ei și mai ales pentru faptul că tribunalul a permis unui public atât de numeros să privească actul decapitării...

— **Rechinel s'a ivit!** În sfârșit legendarul rechin s'a ivit! De câțiva ani începe bietul rechin, mai rar în Adriatică, a devenit o ființă legendară căci de câte-ori pe călătoriile verii zărele ungu reștii suferența de secetă de știri, istorisia poveștii întregi despre rechinul care în sfârșit s'a ivit și anul acesta la Fiume, înghițind vre-un marinar.

De data asta se părea că rechinul s'a demodat, căci nici un ziar nu mai îndrăznea să-l mai povestească. Dar pentru a le scoate din încurcătură, iată rechinul și-a făcut apariția nu la Fiume, ci drept, dar la Zara. Și ca variație rechinul nu a venit singur ci pereche, muștând pe e față care se scîldea în mare mîncându-l chiar un picior. Fata a murit pierzând prea mult sînge.

Iată că rechinul știe să fie și tragic!

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărate bune în contra plastrilor, petelor de ficat, coșuri, miiteseși, roșeața mînilor. Dacă feșii și mînilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: Tómay Imre și Wachsman n Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Economic.

Primirea elevilor în școlile de codreni.

În școlile reg. ung. de codreni din Görgény-szentimre, Királyalom, Liptóújvár și Vadaszeidő (lângă Timișoara) se vor primi mai mulți elevi în cursul cel nou de doi ani, care se va începe în luna Iulie Septembrie a. c. și anume în parte pe speșele statului și în parte pe speșele proprii.

Celce doresc să fie primiți la acest curs au să-și subțearnă petiția lor scrisă cu mîna proprie, cel mult până la 25 Iuliu a. c. la direcțiunea școlii, în care doresc să fie primiți. Petenții au să numească în petiția lor școala la care voesc să fie primiți pe speșele statului sau pe speșele proprii și în fine au să numească adresa, în care comitat și la care stațiune postală să li-se trimită răspunsul la petiție.

Petenții au să dovedească prin documente legalizate, ce sunt a se aclude petițiunii:

- prin extras de matriculă, că au ajuns etatea de 17 ani, dar nu sunt bătrîni de 25 ani;
- prin atestat de școală, că au absolvit cu succes bun clasa IV a școlilor elementare sau 2 clase a vr'nei școlii medii;
- prin atestat, din partea unui medic silviterarilor, medic militar sau medic public, cumcă au constituție fără defect, robustă, sănătoasă, obișnuită cu lucrul și cu schimbările vremii și mai cu seamă că vîd, aud și vorbesc bine;
- prin atestat de moralitate, cumcă sunt de morală bună;

e) prin atestat dela autoritățile publice, dacă au satisfăcut deobligămîntului militar sau nu;

f) prin atestat de serviciu dară, decînd și în ce calitate sunt aplicați;

g) prin atestat dela autoritățile publice, în care este a se numi ocupațiunea părinților, starea familiară și averea petentului respective a părinților săi;

h) acela, cari voesc să fie primiți pe speșele lor proprii, respective părinților lor, au să primească deobligămîntul prin un document legalizat de notarul public, că vor solvi la mîna conducătorului școlii pe timpul cât stau în școală pînă la termenul fixat în rate anticipative de jumătate de an taxa anuală de întreținere în suma de 330 coroane.

În privința primirii petenților în școală la propunerea direcțiilor decide ministrul reg. ung. de sgricultură. Vor fi preferați cei cu pregătire mai bună, apoi petenții, cari se află deja în serviciu silvic și în fine copiii organelor aplicate în serviciu silvic.

Petenții primiți vor avea să se supună unui examen de primire, iar constituția trupestă și starea lor sanitară se va controla în modului cel mai strict, prin medicul institutului. Elevii definiți primiți se vor provădi din partea statului cu haine, însă la intrarea în școală toți elevii au să aducă cu sine: 6 cămeși, 6 izmene, 6 bătăte, 10 părechi de oble sau ciorapi și o pereche de cizme tari de bătărie, bune de umbiat în pădure, toate în stare nouă.

Elevii primiți pe speșele statului, respective părinții, tutorul sau stăpînul lor, la caz, dacă elevii ar părăsi de liberă voie școala înainte de termnarea cursului de 2 ani, sau dacă s'ar deștura în senzul normelor, sunt obligați a reborifica statului cheltuielile avute cu întreținerea lor pe timpul cât au stat în școală (scotind 330 cor., la an) fiind îndatorăți a primi obligămîntul în documentul legalizat de notarul public, ce este a se prezenta cu ocaziunea primirii în școală, că împlinesc aceasta la provocarea conducătorului școlii în restimp cel mult de 6 săptămîni.

Bancă culturală. Zărele ungușeli de azi exploatează pe larg »sensaționalul« articol apărut în numărul din numerul mai recent al »Luptei« în chestia băncii culturale cu o bunăvoingă lesne de înch'puit. Li numește pe inițiatori, lacomi, interesați cari nu urmăresc în sinceritate scopuri culturale ci interese proprii, pentru că din venitul curat și asigură pe seama acțiunilor 5% dividendă. Și ele, firește, ar vrea ca dobînda să meargă întregă și exclusiv pentru cultura românească.

Ar fi de prisos să intrăm în discuții cu zărele ungușeli, că a vreme nu este al lor meritul de a fi descoperit aceasta »uneltire« contra culturii românești.

Budapesta, 24 Iulie 1908

PREȚURILE LA 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	22.76—22.77
Secară pe Oct.	19.26—19.28
Ovăș pe Oct.	14.58—14.60
Cartarea pe Maiu 1908	15.16—15.18

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu nou		
De Tisa	— — —	23 K. 60—24 K. 40 fil.
Din comitatul Albei	— — —	» — — — — — — — — — —
De Pesta	— — —	23 » 60—24 » 30 »
Bănățenească	— — —	23 » 60—24 » 40 »
De Bacica	— — —	23 » 60—24 » 30 »
Săcără	— — —	19 » 50—19 » 70 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 »	30—14 » 60 »
» de cvalitatea II.	14 »	90—15 » 30 »
Ovăș de I.	16 »	70—16 » 90 »
» » II.	16 »	10—16 » 50 »
Cucuruz vechiu	— — —	» — — — — — — — — — —
» nou	— — —	15 » 40—15 » 60 »

Concert, petreceri.

Intelligința română din Lăpușul ungușesc și jur învîtită la petrecerea de vară ce se va aranja la 2 August 1908 în sala cea mare dela »Hotel Zentye« din Lăpușul ungușesc. Începutul precis la 1/2 8 ore seara. **Comitetul aranjator.** Venitul curat e destinat în favorul bisericii române din Lăpușul ungușesc. Ofertele benevole să se adreseze dlui Ioan Petruș, cand. de adv. în Lăpușul-ungușesc.

Felurimi.

Papagalul și ghilțina. O carte fraceză apărută decînd, cuprînde, între altele, următoarea dare de seamă despre un proces ce s'a desbătut în 1794, în fața tribunalului revoluționar din Arad:

O regalită, dna de Viefville, a fost dată în judecată împreună cu fata ei pentru înalta trădare; din pricină că aveau în locuința lor un papagal pe care-l învățase să rostască vorbele: »Trăiască președintele nostru! Trăiască nobilii noștri!»

Două femei în serviciul acuzatorilor au fost de asemenea date în judecată fiindcă n'au denunțat autorităților pe papagalul reacționar și vorbele lui reacționare. Citat la tribunal ca martor al acuzărilor, papagalul și-a manifestat disprețul lui pentru tribunalul revoluționar prin fluierături, nevoind odată cu copul și cu toate încercările făcute pe lângă el, ca să rostască vorbele încriminate.

Cu tot refuzul de a se pronunța al papagalului, care era martorul principal în proces, tribunalul a condamnat la moarte pe cele două femei și pe servitoare. Ele au și fost ghilotinate.

În ce privește papagalul, tribunalul a decis să-l încredințeze unei patriote sincere, care să îl învețe să strige: Trăiască republica!»

BIBLIOGRAFIE.

— „Iobăgia“, volumul I din cartea dlui Ioan Russu-șirlanul a apărut, conținînd istoria iobăgiei pînă la finea secolului XV. Volumul se extinde peste 400 de pagini, octav mare, avînd următorul sumar: *I. Subviziri, II. Ștefan cel sfînt, III. Regii din familia lui Arpad, IV. Oligarhia, V. Bula de aur, VI. Orașe și comitate, VII. Dinastiile străine și oligarhiile, VIII. Cneșii și voievodii români, IX. Întîia răscoală țărănească, X. Unelțirile oligarhiilor, XI. Influența husișilor, XII. Ioan Corvinul, XIII. Matei Corvinul, XIV. Decadența, XV. Închelar.*

Se poate procura dela administrația »Tribunei«. Prețul unui exemplar 3 coroane, ediție de lux 5 cor.

Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților, la liturgii și parastase, legat în pînză 50 fil., în hîrtie 30 fil. Se află de vînzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în Arad.

Posta Redacției.

La Caransebeș. Rezervele noastre au un singur obiectiv: interesul superior al bisericii. Aceasta în măsură egală pentru Arad ca și pentru Caransebeș. Accentuăm însă din nou: în stadiul de azi al afacerii nu putem servi mai bine acest interes, decât păstrînd tăcere. Și de altfel soluția d-tale cu convocarea unui sinod extraordinar nu credem că ar duce la ceva scop. Sinodul extraordinar n'ar fi mai bun decât cel ordinar, sub ochii căruia doar au ajuns afacerile pînă aici, și care, ar fi avut prilej și în sesiunea sa din urmă a se ocupa de chestiile acestea, dar nici nu le-a atins măcar, ci și-a terminat ședințele tot în două zile, ca pe vremea cînd nu se cunoșteau stările aceste deplorabile și sinodul de acolo, era luat drept model, pentru graba cu care lucrează și pentru »economile« ce realizează la taxe prin faptul că nu durează mai mult de două zile.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, jumătate oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).
Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

„CRISANA“

Institutul de credit și economii în BRAD.

CONCURS.

Să publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant**, dotat cu un salariu anual de 840 cor.

Refletanții au să documenteze, că au absolvit cu maturitate o școală comercială și că posedă pe deplin limba română și maghiară și eventual și cea germană.

Cei cu praxă de bancă vor fi preferați. Petițiile au a se înainta până în **1 August** a. c. subsemnatei direcțiuni, iar postul e a se ocupa în **1 Septembrie 1908** eventual și mai curând.

După serviciul provizor și neexceptionabil de un an, va fi numit funcționar definitiv cu salariu anual de 1100 cor., 200 cor. bani de cuartir și tantiema statutară. Brad, 11 Iunie 1908.

Direcțiunea.

Economisește multă

oboseală, timp și lemne

fiecare menajeră care spală rufele cu

pravul de săpun

pentru spălat

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri. Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár

Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.“

Prăvălie românească.

Gabor Bereș

CLUJ, (Koloșvár) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654

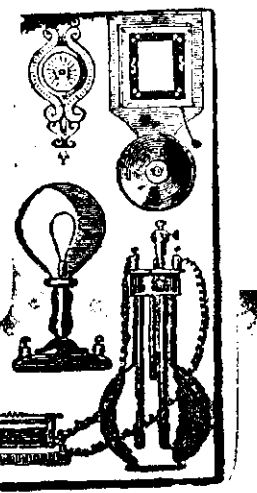
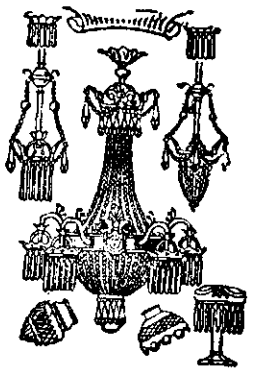
Montare de iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

Magazin stabil :

lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți

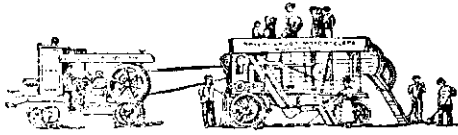
precum și tot felul de obiecte pentru **electricitate**

Reparaturile le săvârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904.

Kállai Lajos fabricant de motoare.
BUDAPEST, VI. Gyár utca 28.

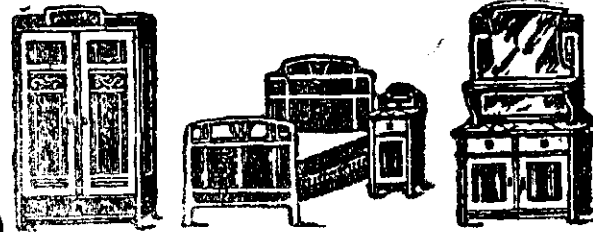
Motoarele lui de benzină și treerătoarele cu locomobil de benzină au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

Fiecare în interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicații despre aceste treerătoare cu motor de benzină recunoscute în toată țara de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui **Kállai Lajos**, în anul acesta a fost din nou decorată cu medalie de aur de stat.

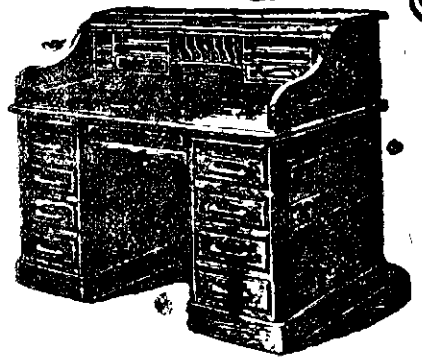
La reparații, adoptări etc. nu vă uitați de **Geamurile duble de reformă ale lui Mayr.**

Brevet unguresc nr. 37857, foarte potrivite și încercate de toată lumea. Sunt cele mai simple, bune și ieftine (A nu să confundă cu ghișeurile!) și sunt brevetate în toate în statele mari. Lucrări de construcție de tot felul. Instalații și aranjamente de localuri, magazinuri, școli și biserici.

Siugurul producător al geamurilor duble de reformă.

Brevet unguresc numărul 37857. **VICTOR KREMER** - tâmplărie cu uzină de aburi. SIBIU (Hermanstadt, Nagyszeben).

In Sibiu (Nagyszeben). **Vanele de baie Stuchlich**

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn. O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm. Înălțimea de 60 cm.

Comandele se ețuesc imediat și se trimit cu rambursă.

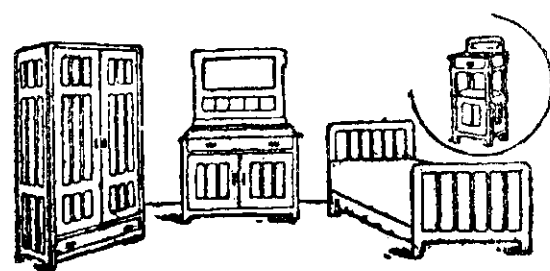
Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

KARL HORED

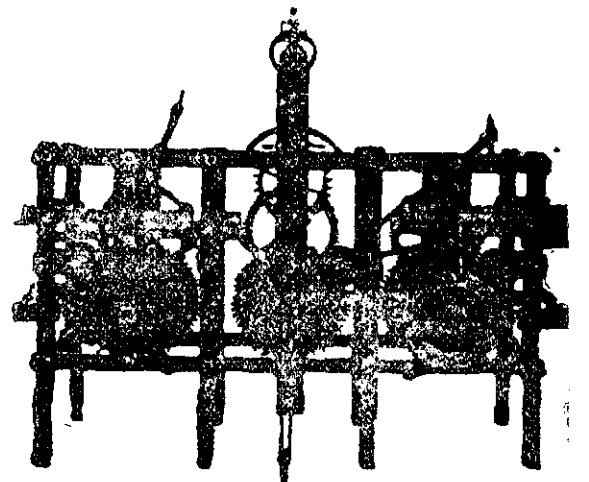
magazin de mobile.

Nagyszeben, Salzgasse Nr. 33.

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucătărie, spălător și tot felul de mese, scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn foteluri de birou, taluret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.

MEZEY DEZSO, ciasornicar de turnuri. ORADEA-MARE, str. Szent János nr. 320.

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de ciasornice de turnuri unde se fabrică ciasornice excelente al căror mecanism a fost premiat la mai multe expoziții, cu roatele principale făcute din metal roșu, cu fuse separate mobile, cari înlesnesc tragerea ciasornicului și sârma care ține greutatea e din fer țincuit provăzută cu suluri de fer și cu șuruburi cari regulează pendula. Mă angajez a arangea ciasornice de turn gata, pe lângă garanție și rezponzabilitate, despre mergerea oxată a ciasornicelor garantez.

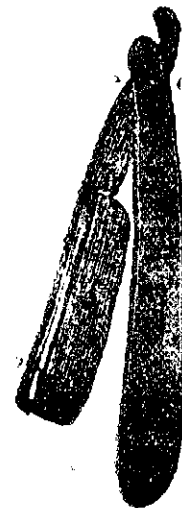
In atențiunea medicilor și a barbierilor.

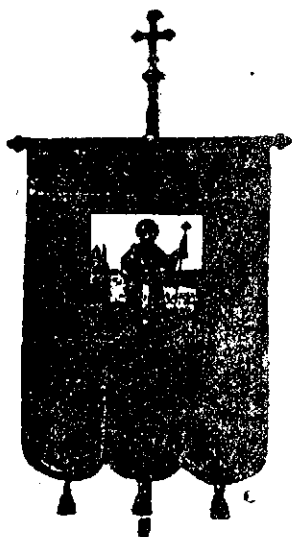
In primul atelier din Ardeal de ascuțit cu putere electrică, se ascut și se melirează cu prețuri moderate tot felul de instrumente medicale și de barbier. Instrumentele trimise pe postă se ascut în 24 de ore.

Solicităm încrederea binevoitoare rămân cu stimă:

Exner Sándor

NAGY-SZEBEN. Kleine Ring 25.

VRANITS & TAUSCH

„La crucea de aur“

in **NEOPLANTA** (Nensatz Ujvidek),
strada **Dunării** (Donau-Gasse).

Recomandă in binevoitoare aten-
țiune a prea onoraților Domni
preoți și comune bisericesti ma-
gazinul său bogat de recvizite
bisericești, ca

feloane, steaguri, cruci, ripide,
candele, cadelnițe, baldahine și
icoane sante.

Posedăm cel mai mare deposit in obiecte bisericesti,
și cu prețurile cele mai ieftine

Mare atelier pentru pre-
gătirea de iconostase,
tronuri, străni, am-
voane, sfesnice dela
simple până la cele mai
scumpe.

Institut de auritură
artistică pentru auritura
de iconostase, tronuri,
cadre și tot felul de or-
namentică bisericască,
cu prețurile cele mai
avantajoase.

La cerere catalog de prețuri
romănești se trimite gratuit.

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor
de a-și procura cineva instrumente mu-
zicale de tambură

Andrija Car

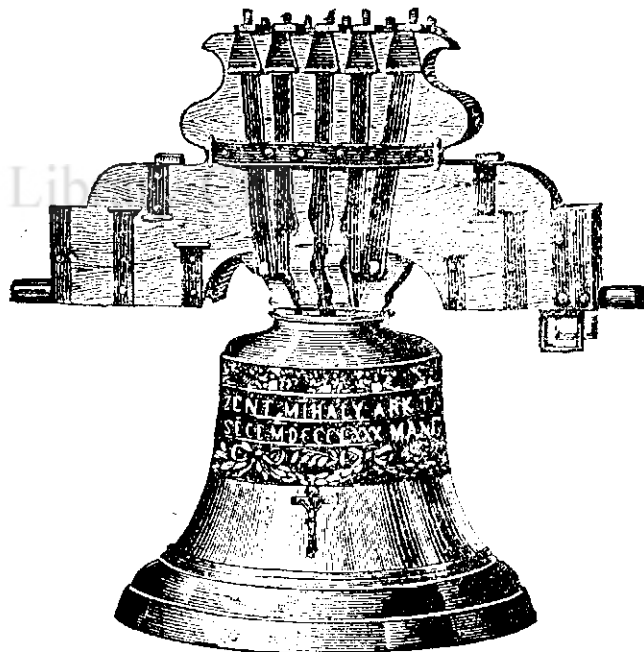
Ruzicna ul 1. **ZAGREB** Vlaska ul 22.

Isi recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele
mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat.
Preț curent trimite gratuit și porto franco.

MICHAIL MANCHEN

vărsătoriu de campane (clopote)
de construcția cea mai nouă cu sul sucitor
în Sighișoara (Schässburg-Szegesvár)

PIAȚA DE SUS NR. 168.

Firma aceasta e xistă dela anul 1822 și sã bucură de un renume bun; sã
recomandă deci tuturor comunelor bisericesti pentru

a lifera și repara clopote

de toată mărimea cu coroane de stejar ori fer legat; face și scaune de
clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele
mai convenabile. Comandele sã efectueze și in depărtare. Clopote mai mici
sunt totdeauna gata. — — — Solvirea prețului sã primește și in rate.

Grosz Nagy Ferencz,

farma-
cist. :: **Debreczen** :: farmacia ::
<Arany egyszarvu>

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

.....
.....

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

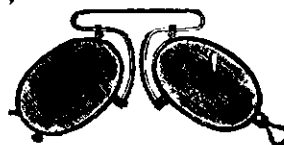
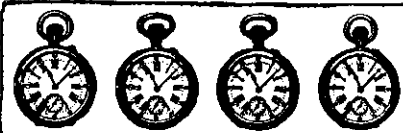
cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin postă
se trimite numai 3 borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

.....
.....

.....
.....
MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PARULUI

in culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

Unde să cumpere
omul cele mai
bune, mai ieftine
și mai fine **oroloage, ivikeri, oche-
lari, lanțuri de oroloage**
din **aur, argint și
nichel** pentru strapate.
Atelier mare **de reparat ciasornice** in mod
favorabil și punctual, lucrările trimise din pro-
vincie se săvârșesc punctual și repede.

Francisc Rill
SIBIU, str. Cisnădiei Nr. 16.